

EXPO 2017
• Future Energy •
Astana Kazakhstan

KazNU Science • ҚазУҰ Ғылымы • Наука КазНУ

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

ХАБАРШЫ

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР ЖӘНЕ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚҰҚЫҚ СЕРИЯСЫ

ВЕСТНИК

СЕРИЯ МЕЖДУНАРОДНЫЕ ОТНОШЕНИЯ
И МЕЖДУНАРОДНОЕ ПРАВО

BULLETIN

INTERNATIONAL RELATIONS AND
INTERNATIONAL LAW SERIES

1(77) 2017

ISSN 1563-0285
Индекс 75873; 25873

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

ҚазҰУ ХАБАРШЫСЫ

Халықаралық қатынастар және халықаралық құқық сериясы

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ

ВЕСТНИК КазНУ

Серия международные отношения и международное право

AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY

KazNU BULLETIN

International relations and international law series

№1 (77)

Алматы
«Қазақ университеті»
2017

ХАБАРШЫ

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР ЖӘНЕ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ КҮҚЫҚ СЕРИЯСЫ №1 (77)

25.11.1999 ж. Қазақстан Республикасының Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде тіркелген

Күәлік №956-Ж.

Журнал жылына 4 рет жарыққа шығады

Журнал саяси, философиялық ғылымдар және мәдениеттану бойынша диссертациялардың негізгі қорытындыларын Қазақстан Жоғары Аттестациялық Комитетімен ұсынылған // Докторлық диссертациялардың негізгі қорытынды үшін Қазақстан Жоғары Аттестациялық Комитетімен ұсынылған ғылыми басылымдардың тізімі кіреді // ЖАК бюл. Нормативтік және методикалық материалдарын жариялайтын ғылыми басылымдар тізімі Қазақстан ЖАК төрағасының 26.06.2003, №433-3 // Нормативтік және методикалық материалдар жинағы №6 ЖАК

ЖАУАПТЫ ХАТШЫ

Балаубаева Б.М., т.ғ.к.

т.ғ.к., доцент (Қазақстан)

Телефон: +77011839459

E-mail: binur77@mail.ru

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Шакиров К.Н., з.ғ.д., профессор – ғылыми редактор (Қазақстан)

Губайдуллина М.Ш., т.ғ.д., профессор – ғылыми редактордың орынбасары (Қазақстан)

Айдарбаев С.Ж., з.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Алессандро Грасси Буцци, профессор Ла Сапиенза университеті (Италия)

Ауған М.Ә., т.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Байзақова Қ.Е., т.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Барбара Януш-Павлетта, т.ғ.д., PhD, ассистент-профессор (Германия)

Беата Эшмент, саяс.ғ.д., ассистент-профессор, Бремен университеті, Берлиндегі «Орталық Азиялық зерттеулер» атты неміс журналының бас редакторы (Германия)

Варико К., профессор, Дж.Неру университеті

Грегори Глиссен, саяс.ғ.д., профессор Нью-Йорк университеті (АҚШ)

Елемесов Р.Е., э.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Кукеева Ф.Т., т.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Макашева К.Н., т.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Сайрамбаева Ж.Т., з.ғ.к., доцент (Қазақстан)

Мусабекова У.Е., ф.ғ.д., профессор (Қазақстан)

Николас де Педро Домингуэз, профессор Барселона институты (Испания)

Бекмухамбетова А.Б., э.ғ.к., доцент (Қазақстан)

Сәлімгерей А.А., з.ғ.к., доцент, Мемлекет және қоғам институты (Қазақстан)

Шабаль П. PhD, профессор (Франция)

**КАЗАҚ
УНИВЕРСИТЕТІ**
Б А С П А У Й І

Ғылыми басылымдар бөлімінің басшысы

Гульмира Шаккозова

Телефон: +77017242911

E-mail: Gulmira.Shakkozova@kaznu.kz

Редакторлары:

Гульмира Бекбердиева, Агила Хасанқызы

Компьютерде беттеген

Айгүл Алдашева

Жазылу мен таратуды үйлестіруші

Молдір Әміртайқызы

Телефон: +7(727)377-34-11

E-mail: Moldir.Omirtaikyzy@kaznu.kz

ИБ № 10580

Басуға 06.03.2017 жылы қол қойылды.

Пішімі 60x84 1/8, Көлемі 17,8 б.т. Офсетті қағаз.

Сандық басылыс. Тапсырыс №862. Таралымы 500

Бағасы келісімді.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің

«Қазақ университеті» баспа үйі.

050040, Алматы қаласы, әл-Фараби даңғылы, 71.

«Қазақ университеті» баспа үйінің баспаханасында

© Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ, 2017

МАЗМҰНЫ – СОДЕРЖАНИЕ

1-бөлім Раздел 1
Халықаралық Актуальные
қатынастар және дипломатияның проблемы международных отношений
өзекті мәселелері и дипломатии

<i>Baizakova K., Yermekov A.B.</i> The Impact of Chinese SLOC Development within International Security Trends	4
<i>Alipbayev A., Byuzheyeva B.</i> The struggle for leadership in the Asia-Pacific region: China and Japan	12
<i>Muratbekova A.</i> From Asia to Eurasia: China and India interests in Central Asia	18
<i>Nurdavletova S.M., Akatayeva A.A.</i> Analysis of the works of Western researches on Central Asia (2010-2016)	28
<i>Ақмадиева Г.П.</i> Тәуелсіз Қазақстанның дипломатиялық тәжірибесі қалыптасуының тарихи аспекті	32

2-бөлім Раздел 2
Еуропадағы Современные
қазіргі заман процессы
үдерістері в Европе

<i>Wagner H.</i> Historical and contemporary lessons of the transformation of Europe: the special case of DDR	40
<i>Губайдуллина М.Ш.</i> Системная трансформация и демократический процесс в Восточной Европе и Центральной Азии: синергетический эффект	48
<i>Kukeeva F.T., Kossyrganova N.Y.</i> The crisis in Ukraine and its influence Central Asia's political stability	56
<i>Taukebayeva E.S., Altayeva K.Zh.</i> The concept of 'sovereignty' in the European Union and Central Asia	62
<i>Идрішева Ж.Қ., Құльбаева А.Т.</i> Солтүстік Еуропа елдеріндегі көші-қон үрдісінің мәселелері	68
<i>Байкушикова Г.С.</i> Еуропалық Одақтың Орталық Азиядағы Білім беру бастамасы	74

3-бөлім Раздел 3
Әлемдік экономика Вопросы мировой
мәселелері экономики

<i>Елемесов Р.Е.</i> Проблемы и перспективы общей экономической теории в свете глобального экономического кризиса	82
<i>Albagli C.</i> Pourquoi la croissance ? L'inclusion de la croissance dans les gènes de la société industrielle	90
<i>Медуханова Л.А., Кабиденова Ж.</i> Шетелдік инвестицияларды халықаралық конвенциялар және ДСҰ келісімдерінің шеңберінде реттеу	100
<i>Миралиева А.Ж., Нурланова Н.К.</i> Предпосылки развития процессов взаимного сотрудничества Казахстана и России в экономической сфере	108
<i>Векмикхаметова А.В., Пыасова Г.</i> The perspectives of «Tenge-Dollar's» relationships	114

Ongdash A.O., Oralbekova A.Zh.
The innovative activity of the enterprises: experience of Kazakhstan (Инновационная деятельность предприятий: опыт Казахстана)..... 120

Dabylytaeva N.E. Akhanova Zh.S.
Effect of exchange rate on international competitiveness and production efficiency of the monetary policy of the Republic of Kazakhstan 126

4-бөлім **Раздел 4**
Халықаралық **Вопросы**
құқық **международного**
мәселелері **права**

Шакиров К.Н. Сарсенбаева З.А.
Международные соглашения как источник правового регулирования иностранных инвестиций 132

Dosymbekova M.S., Toktybekov T.A.
The implementation of the principle of respect of human and citizen rights and freedoms 138

Zhandossova Zh.Zh., Tatarinov D.V.
Issues of regulating customs tariffs in EAEU due to the membership of the Republic of Kazakhstan to the WTO 142

Айдарбаев С.Ж., Умирзакова А.
Правовой анализ положений Доклада Рабочей группы по присоединению Казахстана к ВТО, касающихся политики сельского хозяйства 148

5-бөлім **Раздел 5**
Мемлекетішілік **Внутригосударственное**
құқық **право**

Tusupova A.Z., Dzhambaldinova M.T.
Questions of law-making activity of the President of the Republic of Kazakhstan 154

Даркенбаев А.И., Удербоева
Государственное регулирование в области поддержки использования возобновляемых источников энергии 160

Жетібаев Н.С., Исахова Б.
Отбасына және кәмелетке толмағандарға қарсы қылмыстық құқық бұзушылықтардың виктимологиялық сипаттамасы 170

Әпенев С.М.
Жанашырлық ниетпен жасалған кісі өлтірушілік үшін жауаптылықтың мәселелері 176

Нұрбеков А.М.
Автомобильді немесе өзге де көлік құралдарын ұрлау және құқыққа сыйымсыз иеленіп алу кезінде қолданылатын электронды техника құрылғыларының түрлері және олардан қорғану тәсілдері 182

6-бөлім **Раздел 6**
Білім беру **Вопросы**
және тіл білімі **образования**
мәселелері **и языкознания**

Dossybayeva G.K.
Higher education in Kazakhstan: some methods of its improving (Высшее образование в Казахстане: пути его реформирования) 192

Қаримбаева Г.А., Зайсанбаев Т.Қ.
Латын әліпбиі – өрісі кең әліпбиі 198

Ахметалиева Г., Бураханова Қ.С.
Инновациялық үрдістің негізі – жаңалықтарды қалыптастыру, қолдану, жүзеге асыру 204

Авторлар туралы мәлімет 208

Dabyltaeva N.E., Akhanova Zh.S.

Effect of exchange rate on international competitiveness and production efficiency of the monetary policy of the Republic of Kazakhstan

Abstract

Дабылтаева Н.Е., Аханова Ж.

Өндірістің халықаралық бәсекелестігіне және ҚР ақшанесиелік саясаттың тиімділігіне валюта курсының әсері

Abstract

Дабылтаева Н.Е., Аханова Ж.

Влияние валютного курса на международную конкурентоспособность производства и эффективность денежно-кредитной политики РК

Abstract

The exchange rate is an important indicator of macroeconomic change and it has significant impact on the economy. It shows a direct impact on the competitiveness of national products on the world market, the investment climate in the country, the circulation of money and inflation. Exchange rate and currency convertibility regime significantly affects the migration of capital. For investors is very important dynamics of the national currency for the analysis of the profitability of investments and the stability of its receipt. Currency convertibility regime determines the possibility of repatriation of income investors. Thus, the dynamics of the exchange rate is a reflection of the entire reproduction process in the national economy. In view of the above, it is especially important to study the mechanism of formation of the exchange rate and its impact on the pace and structure of economic development of the country.

Key words: exchange rate, international competitiveness, monetary policy, exchange rate regime, repatriation.

Валюталық курс маңызды макроэкономикалық көрсеткіш болып табылады және оның өзгерісі экономикаға айтарлықтай әсер етеді. Ол әлемдік нарықтағы ұлттық өнімнің бәсекеге қабілеттілігіне әсер етуін, елдегі инвестициялық ахуалды, ақша айналымы мен инфляцияға тікелей әсер ететінін көрсетеді. Валюталық курс пен валюталардың айырбасталымдық режимі капиталдардың миграциясына елеулі әсер етеді. Инвесторлар үшін ең маңызды – салымдардың табыстылығы мен табыс алудың тұрақтылығын саралау үшін ұлттық валюта курсының динамикасы. Валютаның айырбастылық режимі инвесторлардың табысын репатриация мүмкіндігін айқындайды. Осылайша, валюта курсының динамикасы ұлттық экономикадағы ұдайы өндірістің үдерістің көрінісі болып табылады. Жоғарыда айтылғанға байланысты, валюталық курсты қалыптастыру механизмі мен оның ел экономикасының даму қарқыны мен құрылымына әсерін зерттеу айтарлықтай маңызды болып табылады.

Түйін сөздер: валюта курсы, халықаралық бәсекелестік, ақшанесие саясаты, валюталық режим, девальвация, репатриация.

Проблемы регулирования валютных отношений и степени вмешательства государства занимают важное место в денежно-кредитной политике РК. Эта проблема проявляется, когда нарушается адекватность валютного режима состоянию мировой и национальной экономик. Валютный курс является основным макроэкономическим показателем и его изменение значительно воздействует на экономику страны и в том числе на денежно-кредитную политику страны. Валютный курс показывает непосредственное воздействие на конкурентоспособность производства на мировом рынке, инвестиционный климат в стране в целом и на инфляцию. Валютный курс и режим конвертируемости валют воздействуют на миграцию капиталов. Таким образом, динамика валютного курса является отражением всего воспроизводственного процесса в национальной экономике. В связи с этим актуальным является изучение механизма формирования валютного курса и его влияние на темпы и структуру экономического развития страны.

Ключевые слова: валютный курс, международная конкурентоспособность, денежно-кредитная политика, валютный режим, девальвация, репатриация.

**EFFECT OF
EXCHANGE RATE
ON INTERNATIONAL
COMPETITIVENESS
AND PRODUCTION
EFFICIENCY OF THE
MONETARY POLICY
OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN**

Era of globalization is characterized by ever-increasing mutual influence of different countries against each other. Growing and acquires new features not only the competition between sectors and individual countries, but also between intercountry associations. In connection with this increased attention to the role of key macroeconomic parameters, the change of which can stimulate the growth of international competitiveness of the national economy. One of the most important of these parameters is the exchange rate. Therefore particularly important research activities of the state to influence the exchange rate in order to increase the competitiveness of the economy. Currently, the exchange rate began to actively influence the profitability of exports and imports, the domestic price level, the financial condition of individual companies and the country as a whole, the standard of living of the population. In this regard, a significant relevance is the study of issues of the ruble exchange rate policy and its impact on the national economy.

Exchange rate – the «price» of the currency of one country, expressed in monetary units of foreign or international currency units. Externally, the exchange rate seems to participants as the exchange rate conversion of one currency to another, determined by supply and demand in the currency market. However, the cost basis of supply and demand is the purchasing power of the currency, which expresses the average national price levels for goods, services and investments. Factors affecting the exchange rate, are: the state of the economy, macroeconomic indicators, inflation rate, interest rates, the activities of the foreign exchange markets, currency speculation, monetary policy, balance of payments, international migration of capital, the degree of use of the national currency in international payments, acceleration or delay of international settlements, the political situation in the country, the degree of confidence in the currency at the national and international markets.

The devaluation of the currency

Kazakhstan – a country with a very vulnerable situation in the world. Not developing innovative technologies, the country runs the risk of permanently maintain a strong gap between developed and developing countries, while maintaining the appearance of moving

forward and developing. The state does not seek to create their own database, would enable him to be independent (or dependent to a lesser degree) on the conditions of a changing world. In the context of the daily worsening of the interdependence of countries in the world (due to globalization), each country is increasingly in need of conditions of stability and reliability of the world system.

After the financial crisis in 2008, most Western economies began to show a slight increase in the economy only in 2012-13. The developing countries began to show slowing production in 2014-15. Nearest neighbors of Kazakhstan – China and Russia – are also experiencing difficult times: anti-Russian sanctions have been imposed, the ruble collapsed, were destabilized relations with Western countries; China started the recession, manufacturing has reduced turnover and GDP began to fall. Since 2014 began to take shape and the unstable situation in the energy market: the oversupply of «black gold» has led to a drop in oil prices: January 20, 2016 it reached \$ 28 per barrel. Kazakhstan, as a country exporting oil resources (60% of revenue from exports accounted for the sale of oil), was in a quandary. Since 2014 Kazakhstan's macroeconomic indicators showed a clear trend towards recession: GDP growth in 2014 fell by 1.7% compared to 2013 and amounted to 4.3%, in 2015 GDP growth in Kazakhstan has been forecasted at the level of 1-2%. Other macroeconomic indicators, such as retail trade turnover, exports, imports, industrial output has also been reduced. In view of reduction in demand for oil in Kazakhstan the share of exports (the main item of government revenue) was reduced by 25-30%. Worsening macroeconomic indicators has led to a deterioration in the micro-economic indicators: slowed revenue growth in the population, the National Bank has limited consumer credit, demand shrank, the liquidity conditions in the second-tier banks violated because due to external factors in the weakening of the national currency, which has provoked the country's leadership to devalue the currency several times, and then let it float freely. The growth of the mass of money, and, as a consequence, the growth of goods and services prices in the country has allowed the government to keep the relative economic growth at the same level, thereby creating the illusion of maintaining control over the situation.

Devaluation or a currency crisis in the country, caused by the inability of the state to suppress a strong impact shatters from the changing world.

Weak tenge became a good example of the weakness and backwardness of the national economy in need of reform and innovation, which depends on costly oil and dollar receipts.

Devaluation in Kazakhstan – a reaction and effect. This tool is absolutely necessary for the application, which allows the state to delay the onset of the worst scenarios for the country: the devaluation creates the appearance of increased trade balance however, causes a loss of confidence in the national monetary policy. Monetary policy becomes even more tightly tied to the exchange rate. Devaluation fears cause inflation, reflecting weak domestic demand and the administrative control of prices.

The subsequent chain of problems once again indicates that the state – the entire organism, in which the deterioration of some indicators gives rise to other problem areas. One vector development of foreign economic relations (focus on Russia and Central Asia), the dollarization of the economy, dependent on oil prices in aggregate and individually affect the figures in the country: the underdevelopment of the socio-economic sphere, distrust of the authorities, rising unemployment and crime and corruption system, the currency crisis, etc. In the case of Kazakhstan as the output should not be considered solely the Reformation and focus on diversification of the economy – it is necessary to change the vision and approach to the situation.

Import substitution.

There are a number of industries that are in need of import substitution. According to the analysis conducted by the PNP in 2015 exclusively for the procurement of public and quasi-public sector and subsoil, in 10 industries identified 147 headings. The priority products, based on such factors as the largest volume of imported goods, the presence of domestic producers of these goods and the economic feasibility of production in Kazakhstan. In terms of money, out of more than 150 billion tenge.

For these positions median import exceeds 90%, and in some areas it reaches 95%. That is, for a variety of headings, our economy is import-dependent. Import substitution we have, so to speak, is unpopular. It is not always perceived correctly. Many people believe that when comes to talking about import substitution, it automatically comes to violations of competition restricting access of foreign suppliers and manufacturers in the market of Kazakhstan. In fact it is not. We are proceeding from the fact that, obviously, there are large reserves in the domestic market, and not all companies are oriented

ported goods leads to a general increase in prices in the country. Reduced rate stimulates exports and consequently activates the balance of payments. National exporter benefits from the depreciation of the national currency, getting more of the national currency in the sale of export proceeds in foreign currency on the domestic currency market. National importer, on the other hand, loses by buying foreign currency at a higher price. With regard to exchange rate appreciation, the real appreciation of tengge leads to a reduction in the release of sectors a significant portion of the product which is exported (fuel, forestry, chemicals and petrochemicals, non-ferrous metals). At the same industries, mainly oriented to the domestic market, the impact of strengthening of tengge is either positive or insignificant. First of all, the strengthening of the ruble increased competition between domestic and foreign goods, which (if it does not exceed the adaptation capacity of enterprises) is the main driving force of innovation development and modernization of production. Strengthening tengge leads to lower real interest rates, stimulating investment demand. Improving access to high – productive foreign equipment can seriously speed up the modernization of the economy.

The real exchange rate is one of the most important macroeconomic indicators, which determines the competitiveness of domestic producers relative to foreign ones. Therefore, changes in the real exchange rate may have an impact on economic growth. The greatest importance of this figure acquires in those countries where a large part of export-oriented production. Kazakhstan refers specifically to this group of countries. The gradual strengthening of tengge allows you to more efficiently bathe the modern imported equipment, much needed industry of Kazakhstan. However, it is hardly advisable to artificially accelerate the process of strengthening of tengge, for it may lead to the fact that some insufficiently modernized industry simply lose their competitiveness. The result will be a further shift towards a raw material orientation of the Kazakh economy and the loss of potential GDP growth in a certain part of the manufacturing industry. In other words, we need optimum, and it is likely to «moderately weak» zone, not «strong» tengge. But the situation will be different depending on the use of domestic or imported raw materials.

Литература

- 1 Жуков И. «Что привлекает иностранных инвесторов в Казахстан» // http://forbes.kz/finances/investment/inostrannyih_investorov_v_kazakhstan
- 2 «От чего зависит курс валюты-основные факторы» // <https://www.teletrade.ru/novice/info/ot-chego-zavisit-kurs-valyuty-osnovnyye-faktory>
- 3 Ильяс А.А. Денежно-кредитная политика: учебное пособие. – 2-е изд., стереотип. – Алматы: НИИ Правления Национального Банка Республики Казахстан на 2015 год. Постановление Национального Банка Республики Казахстан от 25 февраля 2015 года № 30 // <http://www.natsionalbank.kz/ru/press-releases/2015/02/25/30>
- 4 Основные направления денежно-кредитной политики Республики Казахстан на 2015 год. Постановление Национального Банка Республики Казахстан от 25 февраля 2015 года № 30 // <http://www.natsionalbank.kz/ru/press-releases/2015/02/25/30>

References

- 1 Zhukov I. «Chto privlekayet inostrannykh investorov v Kazakhstan»http://forbes.kz/finances/investment/inostrannyih_investorov_v_kazakhstan
- 2 «Ot chego zavisit kurs valyuty-osnovnyye faktory»<https://www.teletrade.ru/novice/info/ot-chego-zavisit-kurs-valyuty-osnovnyye-faktory>
- 3 Il'yas A.A. Denezhno-kreditnaya politika: Uchebnoye posobiye. – 2-ye izd, stereotip. – Almaty: NITS KOU, 2015.
- 4 snovnyye napravleniya denezhno-kreditnoy politiki Respubliki Kazakhstan na 2015 god. Postanovleniya Natsional'nogo Banka Respubliki Kazakhstan ot 25 fevralya 2015 goda № 30 <http://www.natsionalbank.kz/ru/press-releases/2015/02/25/30>